

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
62/2020	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	12.10.2020
71/2020	Kommunestyret	PS	27.10.2020

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Atle Fasteland	FE-002, FE-026, TI-&10	20/526

DELTAKING I REGIONRÅD

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Rådmannen startar prosess med mål om å søkje deltaking i det interkommunale politiske rådet Regionråd Nordhordland.

Framlegg til endeleg avtale vert lagd fram for kommunestyret til godkjenning.

Formannskap/plan- og økonomiutvalet - Sak 62/2020

FPØ - Behandling:

Formannskapet drøfta saka.

Rådmannen sitt framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

FPØ - Tilråding/Vedtak:

Rådmannen startar prosess med mål om å søkje deltaking i det interkommunale politiske rådet Regionråd Nordhordland.

Framlegg til endeleg avtale vert lagd fram for kommunestyret til godkjenning.

Saksopplysningar:

Formannskapet fatta i sak 28/2020 slikt vedtak:

«Rådmann skal leggje fram for Kommunestyret ei utgreiing av dei ulike alternativa til regionalt samarbeid, der ein blant anna legg til grunn følgande moment:

1. *Kva moglegheiter ser ein i dei alternative samarbeidsalternativa?*
2. *Kva utfordringar ser ein i desse samarbeida?*
3. *Kva likheiter er det mellom dei geografiske og demografiske forholda i samarbeidskommunane.*
4. *Kva samarbeid har ein med dei einskilde kommunane i regionen frå før?»*

Regionråd – politisk organ:

Regionråd er etter kommunelova eit politisk organ, jf. §18 Interkommunalt politisk råd.

Kommunestyret sjølv vedtar å delta i eit slikt politisk råd. Rådet skal behandla saker som går på tvers av kommunegrensene. Rådet kan ikkje gjevast mynde til å treffa enkeltvedtak unntatt i saker som gjeld interne forhold i samarbeidet og/eller til å forvalte tilskotsordningar. Deltakaransvar er regulert i §18-2. Kvar deltakarkommune har ubegrensa økonomisk ansvar for sin del.

Samarbeid gjennom eit interkommunalt politisk råd kan styrka og støtte det politiske arbeidet i kommunen og fremja kommunen sine interesser regionalt og nasjonalt. Det er grunn til å tru at eit stort geografisk fylke som Vestland vil innretta sin politikk regionalt – til regionane i fylket.

Ei regiontilknytning vert difor viktig for å kunne søkja ulike tilskot frå regionale og statlege organ. Søknad og tildeling av regionale midlar, prosjekt- og innovasjonmidlar, kompetansemidlar m.v. frå fylke eller fylkesmann går i dag i stor grad gjennom slike samarbeid. For ein del midlar kan ikkje enkeltkommunar søkja.

Vidare har regionråda faste møtepunkt med mellom anna stortingsbenken. Såleis har regionrådet for Norhordland møter med representantane frå Hordaland. Vidare er det systematiske møter med mellom anna Bergen kommune.

Vaksdal kommune har utfordringar som vi, etter rådmannen si vurdering, må løysa aleine og/eller i samarbeid med andre. Utviklinga går i retning av at regionråda får høve til å påverke vidare enn den enkelte kommune. Rådmannen trur at det politisk vil vere vel så mykje å hente på eit regionråd samarbeid som det er administrative vinstar.

Fleire av nabokommunane har slått seg saman til større einingar slik som Alver, Bjørnafjorden, Øygarden og Voss.

Parallelt med dette er Hordaland og Sogn og Fjordane blitt til Vestland fylke. Slik rådmannen ser det er det viktig at Vaksdal kommune finn sin plass i Vestland og mellom større naboar.

Bergen er eit kraftsenter for utvikling av Vestland. Vaksdal må halda fram det faglege samarbeidet som gjeld oppgåveløysinga innan dei ulike tenestekområda. Dette må skje i ulike retningar der vi har mest å henta.

Dei fleste distriktskommunane har liknande utfordringar som Vaksdal når det gjeld:

- Demografi, folketalsutvikling og næringsutvikling
- Geografi, topografi, struktur, samferdsle og infrastruktur
- Kompetanse, rekruttering og leiarutvikling

- Folkehelse, levekår og utanforskap
- Klima – ekstremvær, ras, flaum

Desse utfordringane kan vi knappast løyse åleine og med dei alternativa rådmannen ser er Norhordland region den mest tenlege for Vaksdal. Eit medlemskap i Regionrådet i Nordhordland er ikkje eit hinder for dei interkommunale samarbeida vi har med andre kommunar. Truleg tvert i mot ei styrke for oss og regionen.

Slik bilete framstår pr.no ser ikkje rådmannen at kommunen har andre regionråd vi naturleg kan samarbeide med. Alternativet vil vere at vi held fram utanfor regionsamarbeid. Det trur ikkje rådmannen er ei god løysing slik «verda rundt» oss er.

I eit regionsamarbeid er det vesentleg at alle partar ar respekt for kvarande og at både større og mindre kommunar får noko att for kontingent og deltaking. I dei samarbeida av denne art rådmannen kjenner til ar ein laga klåre ramme som med jamne mellomrom blir tema for gjennomgang. Delingsnøkkel mellom kva ein kommune skal betale ut frå folketal og kva som er eit fast beløp må avklarast. For regionen i Nordhordland er Alver ein stor, og ny, kommune og til dømes Fedje ein heller liten kommune i folketal. Vaksdal vil eventuelt bli nummer 3 i folketal etter Alver og Osterøy. For å finne gode løysingar i et slikt samarbeid må ein ha tillit til kvarande og ville kvar andre vel for at heile regionen skal lukkast. Alle partar, politisk og administrativt, er ansvarlege for godt klima og gode relasjonar i slike samarbeid. Utanfrå kan det sjå ut som Regionrådet i Nordhordland i så måte har lukkast rimeleg godt

I nye Vestland vil naturleg nok Bergen vere eit kraftsenter. Førde i Nye Sunnfjord kommune ser og ut til å bli eit kraftsenter. Norhordland ligg mellom desse sentra og er nabo med Bergen. Rådmannen ser at skal ein få til næringsutvikling og vekst vil utviklinga rundt Bergen vere vesentleg også for Vaksdal. Det ligg potensiale for Vaksdal i utvikling innan grøne næringar (miljø), blå næring (hav og sjø), bustadutvikling (tomteareal). Det ligg i dette perspektivet, etter rådmannen sitt skjønn, moglegheiter for positiv utvikling for Vaksdal. Skal vi lukkast vil Regionrådet i Nordhordland vere ein viktig samarbeidspart. Signala frå sentrale styresmakter, både politisk og frå ulike direktorat, kan vanskeleg tolkast på andre måtar.

Vaksdal har, saman med dei fleste kommunar på vår storleik, utfordringar rundt næringsutvikling og med nedgang i folketalet. Desse utfordringane vil gje oss eit avgrensa økonomisk handlingsrom innan nokre få år. Etter rådmannen sitt syn vil Vaksdal trengje den drahjelpa og støtta som eventuelt medlemskap i Regionrådet Norhordland er. Vaksdal treng både administrative og politiske samarbeid for å rigge oss for åra frametter.

HISTORIKK

Sidan Vaksdal kommune vart samla til ein kommune i 1964 har vi samarbeidd med andre kommunar. Dette er samarbeid vi har teke initiativ til sjølv eller blitt plassert i av andre organ utanfor kommunen som til dømes fylkeskommune og fylkesmann. Vaksdal kommune har høyrte til og høyrer til i ulike regionale fora, institusjonar etc.

Regionråd og anna politisk samarbeid:

- Inntil 1996 var Vaksdal, Voss og Modalen med i Hardangerrådet.
- I 1996 opna vegen mellom Mo og Romarheim. Modalen søkte seg over i Nordhordlandsregionen. Voss og Vaksdal trekte seg etter kvart ut av Hardangerrådet.
- Vaksdal søkte seg til Bergensregionen som bestod av Bergen, Askøy, Fjell, Sund, Øygarden,

Os, Fusa, Samnanger, Osterøy og Vaksdal. (Osterøy var og med i Nordhordland).

- Voss inngjekk i samarbeid med Aurland og Vik særleg med tanke på næringsutvikling.
- Rundt tusenårsskiftet oppretta Modalen, Osterøy og Vaksdal samarbeidsorganet Osterfjordregionen. Likevel var Modalen med i Nordhordland, Osterøy i Bergensregionen og Nordhordland og Vaksdal i Bergensregionen.
- Bergensregionen vart nedlagd i 2010. Ein oppretta Bergensalliansen som skulle vera eit strategisk forum samansett av ordførarane i 22 kommunar rundt Bergen. (Dei ytterste kommunane er Gulen, Fedje, Tysnes, Austevoll og Voss.)
- I 2018 starta arbeidet med eit tettare samarbeid mellom Hardangerrådet, Sogn regionråd og Voss med tanke på å etablere Indre Vestland. Området er stort med ein del felles interesser t.d. stor kraftproduksjon, reiseliv, landbruk, samferdsle/rasutfordringar. Ein er no i ein fase der ein skal formalisere samarbeidet.
- Pr no er ikkje Voss Herad ein del av Hardangerrådet.

Eigarskap og anna samarbeid

- Vaksdal kommune er ein av 22 kommunar som eig Invest i Bergen.
- Vi er ein av 7 kommunar som eig renovasjonsselskapet Bergen og omegns Interkommunale Renovasjonsselskap (BIR).
- Saman med Statkraft er Vaksdal ein av 13 kommunar som eig Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap (BKK).
- Vi er ein stor vertskommune for kraftproduksjon og samarbeider med Alver, Masfjorden, Modalen, Gulen, Hardangerrådet, Sogndal, Høyanger, Voss, Vik og Aurland.
- Aktuelle statlege etatar:

Når det gjeld Politi har vi felles geografisk driftseining med Osterøy, Voss, Ulvik og Eidfjord.

Vi tilhøyrrer Nordhordland Tingrett og Nord- og Midthordland jordskifterett.
NAV-kontoret samarbeider med Voss og høyrer til NAV region Voss/Hardanger.

Administrativt samarbeid:

Administrativt (fagleg) samarbeid mellom kommunar er vanleg i heile landet. Vaksdal har ulike former for fagleg samarbeid med både nabokommunar og andre kommunar i fylket. Alt frå ulike formelle interkommunale samarbeid og kjøp av tenester, til meir uformelle nettverk og prosjekt.

Hovudtyngda av slikt samarbeid er i dag med Bergen og Nordhordland, men også med Voss og nokre andre kommunar i fylket. Til dømes samarbeider vi med Voss, Kvam, Ulvik og Eidfjord om legevakt. Utviklinga går mot at stadig fleire kommunar samarbeider om faglege oppgåver og generelt utviklingsarbeid. Det er ei klar oppfordring til slikt samarbeid frå nasjonalt hald. Både mindre og større kommunar opplever dette som nødvendig.

- Helse og omsorg:
Lokalsjukehuset vårt ligg på Voss. Der har ein og legevakt og ØH-senger. Vi samarbeider med Bergen om krisesenter og deltaking i Kunnskapskommunen (helse og omsorg). Når det gjeld utvikling og implementering av velferdsteknologi og eHelse samarbeider vi breitt med kommunane i Nordhordland og Bjørnefjorden, Voss, Hardanger og kommunar i tidlegare Sogn og Fjordane (Nordhordlandsprosjektet/

Vestlandsprosjektet).

- Skule og oppvekst:
Vi samarbeider med Bjørnafjorden, Samnanger, Tysnes og Austevoll i Midthordland kompetanseregion om barnehage- og skuleutvikling. PPT har fagleg samarbeid med Nordhordland. Vaksdal leverer PPT og barnevernstenester til Modalen.
- Teknisk sektor/ samfunnsutvikling/næringsliv :
Vaksdal kommune er knytt til Nordhordland når det gjeld geodata, matrikkel, kart, VA, plan- og byggesak (Nordhordland Digitalt) og biosfære. Vi har samarbeid om brann og redning med Bergen og deltar i kompetansesamarbeid og beredskap med Bergen og andre i Vest Brann og redning. Vi deltek i 110-sentralen og Interkommunalt Utval for Akutt beredskap (IUA) med Bergen og kommunane mellom Hardangerfjorden og Sognefjorden. Vi er med i eit interkommunalt samarbeid med 29 kommunar i DHIVA (drift og kompetanse VA).
Vi har veterinærsamarbeid med Voss og Modalen og samarbeider med Modalen og Osterøy om hjorteforvaltning. Vi er med i Bergen og omland Friluftsråd.
- Anna
Miljøretta helsevern – avtale med Bergen
Innkjøpssamarbeid med Bergen
Arbeidsgjevarkontroll -avtale med Bergen
Interkommunalt samarbeid med kommunar i tidlegare Hordaland om arkiv (IKAH)
IKT, digitalisering og innovasjon med kommunane i Nordhordland

Lista er ikkje uttømmende.

Økonomi

Rådmannen har innhenta pris for medlemskap for Vaksdal kommune ut frå samarbeidsavtalen som gjeld mellom kommunane i 2020. Estimert beløp for 2020 vil vera kroner 400.000,-. Kva beløpet vil bli i 2021 avhenger av den avtalen som vert gjort mellom kommunane no fram mot jul. Rådmannen håpar, med utgangspunkt om eit positivt intensjonsvedtak i saka, og kunne kome attende med eksakt sum for 2021 til budsjettmøtet i desember.

Rådmannen har uformelt lufta ein eventuell søknad om opptak i Regionrådet Nordhordland. Attendemeldinga er positive og det vert uttrykt at Vaksdal er velkomne.

Samandrag/konklusjon:

Hardangerrådet er no samansett av Eidfjord, Kvam, Ullensvang og Ulvik. Voss herad er ikkje med. Rådmannen vurderer det som lite tenleg å søkja seg til Hardanger sidan Vaksdal har lite samkvem med desse.

Indre Vestland (Hardangerkommunane, Voss og Indre Sogn) er enno ikkje etablert som eit aktuelt regionråd. Skulle ein lukkast vil det vera ein geografisk stor region med 3 sterke regionsentre; Sogndal, Voss og Ullensvang. Regionen vil ha 3 lokalsjukehus: Lærdal, Odda og Voss. Dette kan vera

utfordringar som kan ta mykje merksemd, tid og energi i samarbeidet.

Bergensalliansen er eit forum for ordførarane i kommunane rundt Bergen i Bergensalliansen. Her drøftar ein strategisk viktige saker, felles politikkkutforming og -initiativ. Bergensalliansen er ikkje eit regionråd. Alliansen vil halda fram.

Rådmannen meiner at Vaksdal bør vidareutvikla samarbeidet med Nordhordland.

Fagleg har ein knytt seg meir og meir til Nordhordland, t.d. gjennom IKTNH og dei mogelegheitene det gjer. Slik rådmannen ser det vil det vera ein styrke om ein og formaliserte det politiske samarbeid, at den politiske leiinga arbeidde noko tettare i regional samanheng. Dette vil gje politikarane meir innsyn i og påverknad på samarbeidet og ein sterkare «hand på rattet» i tenesteutviklinga. Det vil bli større openheit om samarbeidet.

Å knyta seg til Nordhordland – politisk og administrativ – vil kunne gje oss drahjelp overfor fylke og stat.

Samarbeid gjennom eit interkommunalt politisk råd kan styrka og støtta det politiske arbeidet i kommunen og fremja kommunen sine interesser regionalt og nasjonalt.

Kommunane Modalen, Masfjorden, Gulen, Alver, Austrheim, Fedje og Osterøy har i dag eit godt etablert interkommunalt politisk råd. Ordførarane frå desse kommunane har fast plass i rådet. Rådet skal etter vedtektene m.a. arbeida for eit samordna tiltaksarbeid i regionen med særskilt vekt på næringsutvikling og infrastruktur - herunder utvikla breidda i næringslivet, i arbeidstilbodet og i servicetilboda.

Regionrådet skal fremja regionen sine interesser overfor fylkes- og riksnivået og i internasjonal samanheng og arbeida for å betra kommunikasjonstilhøva internt i regionen og mellom regionen og omliggande distrikt. I politiske saker ser vi at enkeltkommunar i regionen får god og viktig drahjelp frå regionen. Noko som styrker den enkelte kommune i saker som er viktige for den.

Ei regiontilknyting er og viktig for å kunne søkja ulike tilskot frå regionale og statlege organ. Søknad og tildeling av regionale midlar, prosjekt- og innovasjonsmidlar, kompetansemidlar m.v. frå fylke eller fylkesmann går i dag i stor grad gjennom slike samarbeid. For ein del midlar kan ikkje enkeltkommunar søkja.

Kvart kommunestyre avgjer samarbeidsområde og deltaking i prosjekt og tiltak.